

**МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ**

«ПРИЙНЯТО»

Вченою радою
Міжнародного гуманітарного
університету

Протокол № 11

від 29 серпня 2022

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного
університету

Професор К.В. Громовенко

від «30» серпня 2022

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
053 «ПСИХОЛОГІЯ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	другий (магістерський) рівень
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Психологія
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 «Соціальні та поведінкові науки»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	053 «Психологія»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь здобувача вищої освіти здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки здобувача вищої освіти становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Підсумковою кваліфікаційною роботою здобувача вищої освіти є кваліфікаційна робота, яка дає змогу виявити рівень засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Магістерська робота здобувача передбачена навчальним планом і завершує його підготовку в університеті. Вона є одним із видів індивідуальних робіт здобувача, оригінальним, завершеним науковим дослідженням у галузі психології, має внутрішню єдність та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Здобувач вищої освіти виконує кваліфікаційну роботу як власний проєкт за унормованою у Міжнародному гуманітарному університеті процедурою, у межах якої планує свої дії з урахуванням індивідуальних здібностей та умінь. Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти повинна містити результати власних теоретичних і прикладних досліджень.

Магістерська робота виконується відповідно до вимог щодо напрямів наукових досліджень і має засвідчити професійну зрілість випускника, виявити його спеціальну та загальнонаукову підготовку, вміння застосовувати здобуті в університеті знання для розв'язання науково-практичних завдань, здатність до проведення досліджень, систематизації та свідомого засвоєння знань, наявність у її автора навичок наукової роботи.

Важливою складовою виконання магістерської роботи є підготовка за результатами досліджень наукової статті.

1.2. Методичні рекомендації щодо захисту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти у Міжнародному гуманітарному університеті (далі – МГУ) розроблене на підставі законів України, наказів та листів Міністерства освіти і науки України, Статуту Міжнародного гуманітарного університету, зокрема:

- Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-УІІ (зі змінами та доповненнями);

- Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-УІІ (зі змінами та доповненнями);

- Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р. № 1341 (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 р. № 509);

- Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015 р. № 1187 (зі змінами та доповненнями);

- Стандартів вищої освіти України: першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія». Затверджено та введено в дію наказами Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 564, №565.

1.3. Кваліфікаційна робота є документом, на підставі якого Екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки здобувача, здатність критично мислити та вміння аргументувати власну точку зору, його готовність до самостійної роботи за фахом, приймає рішення про присвоєння відповідної кваліфікації.

За відомості, викладені в роботі, порядок використання фактичного матеріалу та іншої інформації під час її виконання, за обґрунтованість і достовірність висновків і положень, що в ній захищаються, несе відповідальність безпосередньо здобувач та науковий керівник. Робота має бути написана державною мовою. Важливим є дотримання основних вимог щодо наукового рівня магістерської роботи, її змісту, структури, форми викладання матеріалу, а також оформлення.

1.4. Захист кваліфікаційної роботи є визначеною формою атестації здобувачів вищої освіти за певним рівнем вищої освіти відповідно до державних стандартів вищої освіти, освітніх програм. Захисту роботи передують її перевірка на плагіат.

1.5. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти підлягають розміщенню в репозитарії університету. Кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти на електронному носії зберігається на випусковій кафедрі.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. *Кваліфікаційна робота* - магістерський дослідницький проект передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій щодо розв'язання актуальної науково-психологічної проблеми, синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в межах нормативного й варіативного складників освітньо-професійної програми підготовки психологів-здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і є формою контролю набутих здобувачем під час навчання динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити професійну та (або) подальшу навчальну діяльність. Є обов'язковою формою атестації здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. На підставі результатів захисту кваліфікаційної магістерської роботи на засіданні ЕК здобувачу присвоюється кваліфікація «магістр» психології.

2.2. Основні етапи виконання магістерської роботи:

- вибір та затвердження теми та її затвердження на засіданні кафедри та наказом по університету здійснювати протягом другого семестру;

- складання та затвердження науковим керівником та завідувачем кафедри індивідуального завдання на виконання роботи (*Додаток 2*);

- обґрунтування теми дослідження (визначення актуальності проблеми, мети, завдань дослідження, предмету, об'єкту, гіпотези тощо);
 - з'ясування стану проблеми в науковій літературі, складання бібліографії;
 - розробка програми емпіричного дослідження, обґрунтування вибору методів, психодіагностичних методик, вибірки обстежених (кількісні і якісні характеристики), статистичних методів обробки даних:
 - вільне володіння обраним психодіагностичним інструментарієм, дотримання умов проведення, підготовка стимульного матеріалу, бланків, бланкових ключів, володіння інтерпретацією результатів (у межах концепції автора методики та її теоретичного конструкту);
 - проведення емпіричного дослідження;
 - опрацювання результатів дослідження: первинна обробка даних, складення первинної матриці, подальша статистична обробка (проведення кількісного та якісного аналізу), виклад результатів дослідження та їх обговорення;
 - написання статті за результатами емпіричного дослідження та подання її у друк (третій-четвертий семестр);
 - оформлення магістерської роботи відповідно до вимог;
 - перевірка магістерської роботи науковим керівником та отримання відгуку;
 - **перевірка магістерської роботи на плагіат;**
 - представлення магістерської роботи на кафедрі для реєстрації та зовнішнього рецензування (не пізніше 15 днів до першого засідання ДЕК);
 - попередній захист магістерської роботи на випусковій кафедрі (за окремим графіком);
 - допуск завідувачем кафедри та деканом магістерської роботи до захисту на ДЕК;
 - захист магістерської роботи на засіданні ДЕК.
- 2.3. До кваліфікаційних робіт висуваються такі основні **вимоги**:
- актуальність теми, відповідність її сучасному стану певної галузі науки та перспективам розвитку, практичним завданням відповідної сфери;
 - вивчення й критичний аналіз монографічних і періодичних видань з теми;
 - вивчення й характеристика історії досліджуваної проблеми та її сучасного стану;
 - чітка характеристика предмета, мети й методів дослідження, опис та аналіз проведених автором експериментів;
 - узагальнення результатів, їх обґрунтування, висновки та практичні рекомендації.

2.4. Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти виконується державною мовою у вигляді спеціально підготовленої праці на правах рукопису в друкованому вигляді та в електронній формі.

2.5. У кваліфікаційній роботі необхідно стисло, логічно та аргументовано подавати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. Виклад змісту кожного питання

кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти має бути цілісним, логічним, доказовим і пояснювальним та науково аргументованим.

2.6. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації.

3. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Структура кваліфікаційних робіт складається зі: вступу, основної частини, списку використаних джерел, додатків.

3.2. Структура кваліфікаційної роботи:

- титульний аркуш (Додаток 3);
- завдання на кваліфікаційну роботу (Додаток 2);
- анотація;
- зміст (Додаток 4).
- вступ;

- основна частина роботи, яка складається з двох розділів. Розділи, у свою чергу, можуть поділятися на підрозділи з (2-4 підрозділи) та пункти (2-4 пункти);

- висновки;
- список використаних джерел (Додаток 9);
- додатки (за необхідності).

Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

3.3. Обсяг магістерського дослідницького проєкту – **не менше 40 друкованих сторінок (без додатків і списку літератури).**

3.4. **Титульний аркуш** оформляється за формою наведеною у *додатку 3*

3.5. **Анотація** кваліфікаційної роботи подається державною та англійською мовами.

В анотації вказуються: прізвище та ініціали здобувача вищої освіти; тема кваліфікаційної роботи; освітній ступінь, на який претендує здобувач; спеціальність (шифр і назва); найменування закладу вищої освіти; місто, рік.

Для забезпечення тематичного пошуку кваліфікаційної роботи в анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту роботи і відображати тематику дослідження. Кількість ключових слів становить 5-10. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому в алфавітному порядку. В анотації мають бути стисло представлені основні результати дослідження. **Обсяг анотації - 1 сторінка.**

3.6. **Зміст** кваліфікаційної роботи повинен містити назви всіх структурних елементів із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок. Назви структурних елементів у змісті і тексті роботи мають бути тотожними (Додаток 4).

3.7. **Перелік умовних позначень**, символів, одиниць вимірювання, скорочень подається за необхідності у вигляді окремого списку. Додатково їх пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні. Скорочення слів

проводиться згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

3.8. Вступ (7-8 сторінок) подає загальну характеристику кваліфікаційної роботи, зокрема: актуальність теми дослідження; аналіз останніх досліджень і публікацій; мету і завдання роботи; предмет та об'єкт дослідження; методи дослідження (із зазначенням конкретного застосування кожного методу); елементи наукової новизни; практичне значення одержаних результатів; публікації автора за темою дослідження, структуру та обсяг роботи.

Вступ розкриває сутність і стан наукової розробки проблеми (задачі), її значимість, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. У Вступі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми (орієнтовно 1 сторінка). Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми обґрунтовується актуальність і доцільність теми кваліфікаційної роботи для розвитку відповідної галузі науки чи практики, особливо акцентуючи увагу на її злободенності для вирішення сучасних проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (3-4 сторінки), у яких започатковано розв'язання конкретної проблеми із зазначенням авторів та їх наукового внеску, на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена кваліфікаційна робота. Здобувач демонструє свої науково-дослідницькі компетенції, розкриває сучасний стан наукової думки щодо проблем досліджуваної теми, аналізує різні теорії та концепції, проводить критичний огляд відповідних наукових джерел, висловлює й обґрунтовує авторську позицію, формулює проблемні питання.

Мета і завдання дослідження. *Мета* повинна відображати кінцеві прогнозовані результати дослідження і як запланований результат відображає спрямованість досліджень і за змістом відповідає темі роботи. Змістовна точність і лаконічність є головними вимогами до формулювання мети, об'єкта та предмета дослідження. Мета роботи конкретизується через низку відповідних завдань: *вивчити, описати, встановити, вдосконалити, розвинути, обґрунтувати, розробити* тощо.

Завдання дослідження мають включати як теоретичний, так і практичний аспекти роботи, чітко висвітлювати, що має бути зроблено (які теоретико-прикладні аспекти буде проаналізовано; прогнозовані емпіричні дані; сталі та змінні, які мають бути враховані; способи аналізу, що повинні бути застосовані для опрацювання отриманих даних; рекомендації, що мають бути розроблені на основі отриманих результатів). Мета і завдання дослідження формуються на основі аналізу літературних джерел і визначення актуальності теми. Мета розкривається переліком завдань, які вирішуються у кваліфікаційній роботі.

Об'єкт дослідження - це процес (або явище), що породжує проблемну ситуацію, та є вибраним для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта: це певна частина чи аспект об'єкта, які безпосередньо досліджуються. Предмет конкретизує

проблемну ситуацію в межах об'єкта дослідження і підлягає безпосередньому вивченню у кваліфікаційній роботі. Саме на нього має бути спрямована увага автора, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка вказана на титульному аркуші як її назва. Таким чином, об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Методологічна база дослідження - подають перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої у кваліфікаційній роботі мети, при цьому коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, або які результати отримані за їх допомогою.

Обґрунтований вибір методів спирається передусім на розуміння специфіки об'єкта і предмета дослідження, а конкретні методики визначаються поставленими задачами й умовами проведення дослідження.

Елементи наукової новизни (для магістерського дослідницького проєкту) - визначення рівня авторського наукового доробку стосовно досліджуваної проблеми. Аргументовано, коротко та чітко представляються нові наукові здобутки або власні результати, що удосконалюють або розвивають відомі теоретико-прикладні дані.

Практичне значення одержаних результатів - надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх практичного використання. У разі впровадження результатів дослідження на практиці відомості слід приводити із зазначенням організацій, в яких здійснено таке впровадження.

Публікації автора за темою дослідження наводяться опубліковані статті і тези доповідей за матеріалами роботи (для магістерського дослідницького проєкту не менше 1 публікації).

Структура та обсяг роботи містить у собі відомості про загальний обсяг тексту у сторінках, кількість використаних джерел і додатків.

3.9. Основна частина роботи як правило складається з двох розділів.

Розділ 1 - методико-дослідницький. Він включає програму емпіричного дослідження, обґрунтування обраних методичних підходів, методів і методик дослідження, опис процедури дослідження, характеристику вибірки дослідження тощо. В його основі є емпірична інформація, зібрана здобувачем під час практики (роботи). Розділ 1 для забезпечення логічної послідовності дослідження повинен містити фактологічне підтвердження існування проблеми, визначеної у предметі дослідження.

Розділ 2 – емпірично-аналітичний та практичний. Цей розділ містить аналіз результатів емпіричного дослідження, їх апробацію та практичні рекомендації (розробки). В розділі наводяться аналітичні розрахунки, таблиці, рисунки (графіки, схеми, діаграми), що супроводжуються інтерпретацією отриманих емпіричних даних і висновками, які дозволяють визначити сутність досліджуваних психологічних феноменів та закономірностей, їх особливості, тенденції тощо. При проведенні аналізу результатів емпіричного дослідження в цьому розділі рекомендовано використовувати методи математичної статистики. Підготовка цього розділу передбачає демонстрацію здобувачем його творчо-

комбінаторних здібностей (бакалаврський дослідницький проєкт) та творчих дослідницьких навичок (магістерський дослідницький проєкт).

Розділ 2 має містити обґрунтовані пропозиції, практичні рекомендації (розробки) здобувача, спрямовані на досягнення мети дослідження.

У розділах роботи має бути викладено зміст власних досліджень здобувача, зроблено посилання на його праці. Список цих праць має міститися в списку використаних джерел. У разі використання наукових результатів, ідей та матеріалів інших авторів обов'язковим є посилання на відповідні тексти та авторів.

Кваліфікаційна робота має бути викладена у науковому стилі з використанням усталених термінів. Не допускається художній чи публіцистичний стиль. Слід уникати надто складних словесних конструкцій, не допускати надмірної описовості, необґрунтованих тверджень і висловів, повторів думок. Розділи кваліфікаційної роботи можуть поділятися на підрозділи.

3.10. Висновки є завершальною частиною кваліфікаційної роботи. Вони містять стислий (потезовий) виклад основних результатів проведеної науково - дослідної роботи за обраною темою, які отримані під час аналізу та узагальнень, практичні рекомендації автора з вирішення поставлених у Вступі завдань, про доцільність їх упровадження, подальшого використання тощо. Обсяг висновків (загальних) становить 1-2 сторінки.

3.11. Список використаних джерел формується здобувачем в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (додаток 9).

Список використаних джерел має становити **не менше 40 найменувань** для кваліфікаційної роботи – магістерський дослідницький проєкт.

У списку використаних джерел має бути не менше третини - таких, що видані за останні 10 років.

3.12. Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи і розміщуються після списку використаних джерел. До додатків може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття кваліфікаційної роботи:

- кількісні результати дослідження, проміжні формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних статистичних даних;
- протоколи та акти випробувань, впровадження;
- інструкції та методики, опис алгоритмів, які не є основними результатами роботи, описи і тексти комп'ютерних програм вирішення задач за допомогою електронно-обчислювальних засобів, які розроблені у процесі виконання роботи;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- інші матеріали.

На кожний додаток має бути посилання у тексті роботи.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

4.1. Кваліфікаційна робота друкується на аркушах білого паперу формату А4 (210x297 мм) з однієї сторони аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New Roman із розрахунку не більше 29-30 рядків на сторінці (висота знаків не менше 1,8 мм). Розмір шрифту - 14. Абзацний відступ - 5 знаків.

4.2. Кваліфікаційна робота виконується українською мовою. Слід дотримуватись прийнятої наукової термінології, умовних символів та скорочень.

5. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

З метою надання магістрові теоретичної й практичної допомоги в підготовці й захисту випускної кваліфікаційної роботи йому призначається науковий керівник. Керівником кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти призначається викладач, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, вчене звання професора або доцента.

Керівник:

1. Надає практичну допомогу здобувачу у виборі теми й розробці його плану.

2. Видає завдання й контролює їхнє виконання відповідно до графіка.

3. Надає допомогу у виборі методики проведення дослідження.

4. Дає консультацію по добору літературних джерел і відбору фактичних матеріалів, необхідних для виконання роботи.

5. Здійснює систематичний контроль за ходом виконання кваліфікаційної роботи.

6. Науковий керівник (консультант) допускає до процедури перевірки на плагіат завершену роботу здобувача вищої освіти. Здійснює контроль за перевіркою роботи в системі «Unichек». При позитивних результатах допускає роботу до передзахисту, вказує відсоток готовності роботи.

7. Контролює підготовку презентації та виступу на передзахист роботи.

8. Контролює підготовку до захисту у комісії ДЕК, консультує по доповіді, презентації й ілюстративним матеріалам до захисту.

9. Після одержання остаточного варіанта науковий керівник готує письмовий відгук, у якому всебічно характеризує якість випускної кваліфікаційної роботи, відзначає ритмічність виконання відповідно до графіка, сумлінність, визначає ступінь самостійності, активності й творчого підходу, що виявлені студентом у період написання випускної кваліфікаційної роботи, і може рекомендувати їй оцінку.

10. У випадку якщо відгук наукового керівника на магістерську роботу буде негативним, то кафедра, керуючись вимогами, пропонованими до магістерських робіт, відкликанням наукового керівника, зовнішньою рецензією вирішує питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту в ДЕК.

За одним керівником може бути закріплено не більше восьми кваліфікаційних робіт бакалаврів та не більше п'яти кваліфікаційних робіт магістрів. Якщо у процесі виконання роботи виявились об'єктивні причини зміни керівника, то в цьому випадку видається новий наказ ректора.

5.7. Здобувач освітнього ступеня «магістр» обирає тему кваліфікаційної роботи із переліку тем, який розробляє випускова кафедра з урахуванням: вимог освітньо-професійної програми підготовки фахівців, стандарту вищої освіти; напрямків наукових досліджень та професійних інтересів науково-педагогічного складу кафедри, замовлень і рекомендацій роботодавців, власних наукових і професійних інтересів здобувача. Окремі теми кваліфікаційних робіт можуть бути запропоновані здобувачами освітнього ступеня з відповідним обґрунтуванням доцільності їх розробки. Як правило, дані теми пов'язані з науково-дослідною роботою здобувачів на кафедрі або їх професійною діяльністю (для здобувачів заочної форми навчання).

5.8. Після затвердження теми кваліфікаційної роботи здобувач разом із керівником складає індивідуальний план виконання роботи у вигляді «Завдання на кваліфікаційну роботу». Завдання на кваліфікаційну роботу повинно містити: тему роботи, а також календарний план виконання роботи (додаток 2).

Завдання на кваліфікаційну роботу підписує керівник роботи, здобувач і затверджує завідувач випускової кафедри.

5.9. Обов'язки здобувача вищої освіти (виконавця) кваліфікаційної роботи:

- у терміни, визначені керівником, підібрати та опрацювати матеріали, необхідні для виконання кваліфікаційної роботи;

- скласти та узгодити з керівником календарний план-графік виконання кваліфікаційної роботи з урахуванням трудомісткості розділів, необхідності перевірки матеріалів керівником, отримання висновку керівника і рецензії та своєчасного надання повністю підготовленої, перевіреної та допущеної до захисту роботи не менш ніж за 10 (десять) днів до її захисту при Екзаменаційній комісії;

- не менше одного разу на два тижні, інформувати керівника про стан виконання роботи відповідно до плану-графіку, надавати на його вимогу необхідні матеріали для перевірки;

- самостійно виконувати кваліфікаційну роботу;

- при виконанні кваліфікаційної роботи враховувати сучасні досягнення науки і техніки, використовувати передові методики наукових та експериментальних досліджень, приймати оптимальні рішення із застосуванням системного підходу;

- особисто подати ВКР для перевірки на наявність академічного плагіату, а також рецензенту;

- ознайомитися зі змістом відгуку керівника і рецензії та підготувати (у разі необхідності) аргументовані відповіді на їх зауваження при захисті ВКР у ЕК.

- у визначений строк надати роботу секретарю ЕК;

- своєчасно прибути на захист або попередити завідувача випускової кафедри та голову ЕК (через секретаря ЕК) про неможливість присутності на захисті із зазначенням причин цього та наступним наданням документів, які засвідчують поважність причин.

5.10. Безпосередній контроль за виконанням кваліфікаційної роботи відповідно до календарного плану здійснює науковий керівник.

5.11. На засіданнях кафедри двічі (у квітні та жовтні - для другого (магістерського) рівня вищої освіти) заслуховуються інформації наукових керівників про хід виконання роботи.

Кафедра має право не пізніше як за 20 днів до початку атестації рекомендувати відсторонення здобувача від виконання роботи, якщо вона не буде виконана вчасно з причин його неорганізованості чи недисциплінованості, що обов'язково фіксується в рішенні кафедри. У такому випадку на підставі доповідної декана (за поданням завідувача кафедрою) порушується питання про невиконання навчального плану та наступне відрахування здобувача, про що видається наказ ректора університету.

5.12. Згідно затвердженого плану роботи здобувач освітнього ступеня проводить дослідження за обраною темою, результати якого оприлюднює у вигляді наукових або методичних публікацій (статей, тез, доповідей на наукових конференціях, інших публікацій). **Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ця вимога є обов'язковою.**

6. ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

6.1.1. Кваліфікаційні роботи проходять попередній захист на випусковій кафедрі, але не пізніше як за 20 днів до початку атестації.

6.1.2. На попередній захист, не пізніше ніж за місяць до атестації, здобувач повинен подати електронний та віддрукований і перевірений науковим керівником текст кваліфікаційної роботи разом і довідкою про перевірку роботи на плагіат в бібліотеці університету. Довідки про перевірку на плагіат зберігаються разом із кваліфікаційними роботами здобувачів вищої освіти.

6.2.3. Попередній захист проводиться на засіданні кафедри у присутності завідувача кафедри та наукового керівника кваліфікаційної роботи. Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту, встановлює час роботи над зауваженнями та термін подачі кваліфікаційної роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедру.

У випадку негативного висновку про підготовку кваліфікаційної роботи на попередньому захисті кафедра визначає, чи може здобувач подати роботу на захист із доопрацюванням. Після доопрацювання роботи здобувач освітнього ступеня подає її на випускову кафедру, яка повторно розглядає роботу.

У випадку надання негативного відгуку керівником роботи або негативної рецензії остаточне рішення про допуск (або недопущення)

кваліфікаційної роботи до захисту перед екзаменаційною комісією приймає випускова кафедра.

6.3.1 Кваліфікаційна робота підлягає **рецензуванню**. Рецензування кваліфікаційних робіт доручають висококваліфікованим науковим та науково-педагогічним працівникам (з науковим ступенем) закладів вищої освіти, провідним спеціалістам підприємств, організацій та установ. Коло наукових і фахових інтересів рецензента має відповідати тематиці кваліфікаційної роботи.

6.3.2 Склад рецензентів затверджується деканом факультету за поданням завідувача випускової кафедри. Здобувач має право заздалегідь ознайомитись із текстом рецензії. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від захисту.

6.3.3 Рецензія має містити (*додаток 7*):

- характеристику актуальності теми й практичної цінності результатів дослідження;
- відповідність змісту роботи меті й завданням;
- висновок про переваги й недоліки розкриття теми;
- зауваження до оформлення, стилю роботи;
- висновок про можливість її допуску до захисту перед Екзаменаційною комісією;
- посаду рецензента, його підпис і дату.

6.3.4 Рецензент пропонує оцінку кваліфікаційної роботи, враховуючи загальні критерії оцінювання (*Див. додаток 7*).

6.4. Не пізніше ніж за 15 днів до початку роботи Екзаменаційної комісії здобувач подає на відповідну кафедру для реєстрації:

- зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, оформленої згідно встановлених вимог, із висновком завідувача відповідної кафедри про допуск до захисту, у друкованому й електронному вигляді;
- письмовий відгук наукового керівника з характеристикою діяльності здобувача під час виконання кваліфікаційної роботи без зазначення оцінки;
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу із зазначенням рекомендованої оцінки.
- наукові публікації, які містять основні результати за темою дослідження;
- анотацію кваліфікаційної роботи.

6.5. Перед захистом кваліфікаційних робіт до Екзаменаційної комісії випускова кафедра подає:

- виконану здобувачем кваліфікаційну роботу із записом на ній висновку випускової кафедри (за результатами попереднього захисту) про допуск роботи до захисту;
- письмовий відгук керівника з характеристикою наукової цінності роботи і діяльності здобувача під час виконання кваліфікаційної роботи без зазначення оцінки (*Див. додаток 6*);
- письмова рецензія на кваліфікаційну роботу з рекомендованою оцінкою (кількістю балів) на кваліфікаційну роботу (*Див. додаток 7*);
- анотацію кваліфікаційної роботи;

До Екзаменаційної комісії можуть бути подані додаткові матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної кваліфікаційної роботи: довідку установи (організації) про використання її матеріалів під час написання кваліфікаційної роботи (якщо це передбачено факультетом); друковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь, тощо.

На захисті дипломної кваліфікаційної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти Екзаменаційній комісії обов'язково подаються друковані статті, тези, методичні розробки тощо, що вказують на її практичне застосування.

6.6. Захист проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії за участю не менше ніж половини її складу за обов'язкової присутності голови комісії. На захисті можуть бути присутні і брати участь в обговоренні всі бажаючі, не порушуючи порядку й процедури захисту, оскільки захист є прилюдним.

При оцінюванні захисту кваліфікаційних робіт слід покладатися на критерії, визначені цим положенням (*Додаток 8*).

6.6.1. Регламент проведення засідання Екзаменаційної комісії при захисті дипломного проєкту (кваліфікаційної роботи) визначається Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти в МГУ.

6.7. Результати захисту кваліфікаційної роботи визначаються за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно») та за шкалою ЄКТС (A,B,C,D,E,FX, F) (*Див. додаток 5*).

6.7.1 Екзаменаційна комісія при виникненні спірних питань з оцінювання кваліфікаційної роботи враховує оцінку роботи рецензентом.

6.7.2 Випускова кафедра визначає критерії оцінювання кваліфікаційної роботи з урахуванням специфіки галузі знань, з якої була виконана робота.

6.7.3 Оцінювання кваліфікаційної роботи містить 3 складники:

- зміст роботи (максимальна кількість балів - 50);
- оформлення роботи (максимальна кількість балів - 10);
- захист роботи (максимальна кількість балів - 40).

6.7.4 Повторний захист кваліфікаційних робіт з метою підвищення оцінки не дозволяється.

6.7.5 Оцінка захисту кваліфікаційної роботи оголошується в день її захисту після оформлення відповідного протоколу засідання державної комісії. Відзначаються (у протоколі захисту) кваліфікаційні роботи, які можуть бути використані на підприємствах, у науково-дослідних установах тощо.

Рішення про результати публічного захисту кваліфікаційної роботи, про присвоєння їм кваліфікації та видачу документів про вищу освіту державного зразка приймається Екзаменаційною комісією на закритому її засіданні, згідно Положення про атестацію здобувачів вищої освіти в МГУ.

6.7.6 У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, Екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що здобувач є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії.

Екзаменаційна комісія в цьому випадку встановлює: чи може здобувач подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням чи він повинен опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою.

6.7.7 У випадках, коли здобувач вищої освіти не з'явився на засідання Екзаменаційної комісії для захисту кваліфікаційної роботи, у протоколі зазначається, що здобувач є не атестованим у зв'язку з неявкою на засідання, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання Екзаменаційної комісії з поважної причини, що підтверджується необхідними документами, йому може бути встановлена інша дата захисту кваліфікаційної роботи під час роботи Екзаменаційної комісії наказом ректора.

6.7.8 Здобувач, який отримав незадовільну оцінку за кваліфікаційну роботу, відраховується з університету. Йому видається академічна довідка встановленого зразка. Повторний захист кваліфікаційної роботи дозволяється не раніше, як під час наступної атестації.

6.8. Кваліфікаційні роботи зберігаються на кафедрі закладу вищої освіти протягом п'яти років. Після закінчення термінів зберігання зазначені роботи знищуються, про що складається відповідний документ (акт).

Кращі кваліфікаційні роботи за рішенням кафедри передаються до фондів бібліотеки університету.

7. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

7.1. Під час виконання кваліфікаційної роботи здобувачі мають дотримуватись основних засад академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання дослідження за темою кваліфікаційної роботи (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної наукової, творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

7.2. Кваліфікаційна робота підлягає перевірці на наявність ознак академічного плагіату за допомогою визначеного Університетом програмного продукту. Результати перевірки треба представити у вигляді довідки, яка відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи.

7.3. У кваліфікаційній роботі не допускаються будь-які прояви академічної недоброчесності, передбачені Законом України "Про вищу освіту", зокрема:

- академічного плагіату, який передбачає оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

- фабрикації - вигадування даних чи фактів, що використовуються в наукових дослідженнях;

- фальсифікації - свідомої зміни чи модифікації вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень за темою кваліфікаційної роботи.

7.4. Перевірку кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату контролює та забезпечує науковий керівник, випускова кафедра та деканат.

Результати перевірки оформляються за допомогою програмного продукту у формі короткого звіту (довідки) подібності.

7.5. Виявлення факту академічного плагіату у кваліфікаційній роботі здійснюється на етапі їх подання на перевірку науковому керівникові.

7.6. У разі виявлення програмним продуктом у роботі більше ніж 30% запозиченої інформації без належного оформлення посилань робота має бути направлена на доопрацювання здобувачу. Остаточне рішення про допуск такої роботи до захисту приймає випускова кафедра та Екзаменаційна комісія.

Завідувач кафедри педагогіки та психології, доцент

Вікторія БЕДАН

ДОДАТКИ

Додаток 1

Зміст форми заяви на затвердження теми кваліфікаційної роботи

Завідувачу кафедри педагогіки та психології

Бедан В.Б.

здобувача _____ курсу

факультету лінгвістики та перекладу

Прізвище, ім'я, та по батькові

Адреса місця проживання:

тел.: _____

ЗАЯВА

Прошу Вас закріпити за мною тему кваліфікаційної роботи
(бакалаврський дослідницький проєкт / магістерський дослідницький проєкт)

дата: _____ підпис: _____

Зареєструвати тему кваліфікаційної роботи та призначити науковим
керівником _____

(підпис наукового керівника)

Зав. кафедрою
психології та педагогіки

Вікторія БЕДАН

Зразок форми завдання на кваліфікаційну роботу - магістерський дослідницький проєкт (053 «Психологія»)

Форма № Н-9.01

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
 Кафедра психології та педагогіки
 Рівень вищої освіти магістерський
 Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
 Спеціальність 053 «Психологія»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри психології
 педагогіки
 к.психол.н., доц. В.Б. Бедан
 «___» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
 (магістерський дослідницький проєкт)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____
 Керівник роботи _____
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом Міжнародного гуманітарного університету від
 «___» _____ 20__ року № _____

2. Строк подання здобувачем роботи _____
 3. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Підготовка концепції К.Р. і затвердження плану К.Р.		
2.	Вивчення нормативного матеріалу, спеціальної літератури, аналіз та узагальнення матеріалів		
3.	Написання Вступу		
4.	Написання 1 розділу К.Р.		
5.	Написання 2 розділу К.Р.		
6.	Написання Висновків		
7.	Подання К.Р. на кафедру та рецензування		
8.	«Малий захист» К.Р. на кафедрі		
9.	Прийняття рішення про допуск К.Р. до захисту		
10.	Захист К.Р. в ЕК		

Здобувач _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра психології та педагогіки

**Кваліфікаційна робота -
магістерський дослідницький проєкт**

053 «Психологія»

на тему:

**ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА
ПРОЦЕС СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ**

Виконав: здобувач 2 курсу
галузь знань: 05 «Соціальні та
поведінкові науки»
спеціальність 053 «Психологія»

(прізвище та ініціали)

Керівник: д.психол.н., проф.
Рецензент: д.психол.н., доц.

Одеса 2022

Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1.	11
1.1.	11
1.2.	16
РОЗДІЛ 2.	20
2.1.	20
2.2.	28
2.3.	34
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.	41
ДОДАТКИ	45

Приклад оформлення відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи

ВІДГУК

наукового керівника кваліфікаційної роботи виконаної на тему:

здобувачем (-кою) _____
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

Спеціальність _____

Освітня програма _____
(бакалавр / магістр)

Актуальність теми

Відповідність виконаної роботи виданому завданню

Короткий огляд змісту роботи (із зазначенням самостійних розробок здобувача)

Найважливіші теоретичні та практичні результати роботи.

Інші питання, які характеризують професійні якості здобувача

Загальний висновок (про можливість допуску роботи до захисту на засіданні ЕК)

Науковий керівник кваліфікаційної роботи

_____ (посада, науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

Пам'ятка керівнику

Відгук складається у довільній формі (використання бланків-шаблонів неприпустимо) із зазначенням:

- актуальності теми;
- відповідності виконаної роботи виданому завданню;
- короткого критичного огляду змісту окремих частин роботи із зазначенням найбільш важливих і значущих питань, у яких виявилася самостійність здобувача, його рівень теоретичної та практичної підготовки, ерудиція, знання фахової літератури;
- підготовленість здобувача до прийняття професійних рішень, умінь аналізувати необхідні літературні джерела, приймати правильні рішення, застосовувати сучасні інформаційні технології, обробляти та аналізувати результати емпіричного дослідження;
- найбільш важливих теоретичних і практичних результатів, їх апробації (участь у конференціях, семінарах, публікація в наукових журналах тощо);
- своєчасність виконання календарного плану, недоліки роботи та тих, що виявилися у роботі здобувача, інші питання, які характеризують професійні якості здобувача.

Висновки щодо відповідності якості підготовки здобувача вимогам освітньої програми і можливості присвоєння йому ступеня бакалавра (магістра) та кваліфікації (формулювання згідно з навчальним планом)

Приклад оформлення рецензії на кваліфікаційну роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу на здобуття ступеня _____
(бакалавра/магістра)

виконаної на тему: _____

здобувачем (-кою) _____
(прізвище, ім'я, по батькові здобувана вищої освіти)

Спеціальність _____

Освітня програма _____

Рецензент

Печатка установи, організації рецензента *(тільки для зовнішнього рецензента)*

Пам'ятка рецензенту

Рецензія складається у довільній формі (використання бланків-шаблонів неприпустимо) із зазначенням:

- відповідності кваліфікаційної роботи затвердженій темі та завданню;
- актуальності теми;
- загальний огляд змісту роботи, при цьому рецензент оцінює кожний розділ роботи, глибину теоретичного обґрунтування проблеми;
- ступеня використання сучасних досягнень науки, техніки, інформаційних технологій;
- оригінальності прийнятих рішень та отриманих результатів;
- правильності проведених розрахунків;
- можливості впровадження результатів;
- недоліків;

Рецензент указує на можливості присвоєння здобувачу ступеня бакалавра/магістра та відповідної кваліфікації

Рецензент пропонує оцінку кваліфікаційної роботи, враховуючи загальні критерії оцінювання на підставі критеріїв, розроблених в цьому положенні

Правила оформлення кваліфікаційної роботи

Формат	Друкований текст за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word
Інтервал	Роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу
Шрифт	Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt. Текст у таблиці друкується 12 шрифтом. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка - чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи - однакова.
Поля	Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 2,5 см, праве – 1,0 см, верхнє -2,0 см, нижнє – 2,0 см. Абзацний відступ - 1,25 см
Нумерація сторінок	Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Нумерація сторінок починається з 2-ї сторінки. Номер сторінки проставляється у правому верхньому кут
Нумерація розділів і підрозділів	Розділи і підрозділи роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення змісту роботи. Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою
Формули та рисунки	Рисунки розміщують безпосередньо після посилання на них у тексті роботи. Нумеруються формули та рисунки арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули (рисунка) складається з номера розділу та порядкового номера формули (рисунка), відокремлених крапкою. Формула, що нумерується, наводиться посередині нового рядка (нумерація - з правого боку в дужках). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Номер рисунка, назва та пояснювальні підписи розміщуються під рисунком
Таблиці	Таблицю розміщують безпосередньо після посилання на неї у тексті роботи або на наступній сторінці. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється арабськими цифрами в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою
Посилання на використані джерела	Посилання на використані джерела зазначаються порядковим номером згідно їх переліку у квадратних дужках, наприклад: [7, с. 35], що означає 7 - номер джерела із списку літератури; с. 35 - сторінка з даного джерела, з якої наведено конкретну інформацію; [10] - 10 - джерело із списку літератури, з якого наведено узагальнену інформацію
Додатки	Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. У матеріалах додатків допускається використання шрифту розміром не менше 10 pt та одинарного міжрядкового інтервалу

**Приклади оформлення списку використаних джерел відповідно до ДСТУ
8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
До трьох авторів	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості: довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири і більше авторів	Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ: ДІА, 2013. 172 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир: Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть: у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ: Логос, 2001. Т. 2. 636 с.
За редакцією	Сталий розвиток сільських територій: монографія / за ред. Т. Зінчук, Ю. Раманаускаса. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 421 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основи маркетинга: учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с.

Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Малика. Київ, 2000. С. 5-15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир: Полісся, 2014. С. 103-108.
Статті з періодичних видань	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка. 2013. Вип. 148. С. 31-34.
Електронні ресурси	
Книги	Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика: підручник. Суми: Університетська книга, 2007. 281 с. URL: http://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).
Законодавчі документи	Про стандартизацію: Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i> . 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).